

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

דף מידע תקופתי מס' 23
תשרי תשפ"ה
ספטמבר 2025

והפעם בדף המידע

1. שנת בצורת – שנת מבחן האמון - יו"ר אריאל שגיא.
2. חשבון נפש ראשון בשנת בצורת – מנכ"ל איתן שדה.
3. צלילה לעומק צוות מי גולן - מרסל אמסלם ואיימן אבו עואד.
4. צלילה לעומק צוות מי גולן - ליאור צפרייר ואלישע בן יצחק.
5. צלילה לעומק צוות מי גולן – באסם אבו עואד ואיתמר סבר.
6. מאין יבואו המים – דיון מתמשך עם רשות המים לגבי קידוח נוסף בנס 12.
7. פרויקט הזרמת מי התפלה לכנרת - יוסי יעקובי סמנכ"ל הנדסה וחדשנות חברת מקורות.
9. האם החצב עדיין מבשר את הסתיו? החצב – שליח הסתיו.

מי גולן "שוטף"

עדכונים וחדשות שנהיה בעניינים

יחד – כל הדרך,

יחד – לא אחרת,

יד ביד נושיט לטוב

שעוד יבוא, בוא יבוא.

יחד – כל הדרך,

יחד – לא אחרת,

יחד איש אל איש יפתח את לבבו.

רק אם נאמין בעוז הרוח.

רק אם נאמין ולא ננוח

מן המיצרים אל ים פתוח

כמים רבים נסער.

(שמרית אור)

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

שנת בצורת – שנת מבחן האמון אריאל שגיא – יו"ר

השנה הזאת העמידה במבחן את המודלים של מי גולן, את הפתרונות שהוצעו כיצד לעבור שנת בצורת מובהקת עם כמות מים מוגבלת.

השנה הזאת העמידה במבחן את היחסים בין חברי האגודה, בינם ובין צוות העובדים, את האמון בדרכי הטיפול במצב שנוצר, את תוקף החלטות אסיפת המשקים ואת התכנון המפורט שהוגש על ידי אנשי המקצוע של מי גולן.

בסיכום שנת הבצורת הזאת, שנת תשפ"ה, שעדיין לא נסתיימה אולם גרף הביקוש של חודשי סוף הקיץ מבטיח שעברנו את שיא הצריכה; אפשר לומר שעמדנו במשימה. אפשר לומר שהאנשים המיוחדים של הגולן, והדרך בה פותרים בעיות בגולן, עברה מבחן נוסף. מבחן שנכפה עלינו, והדרך של שילוב ידיים ושיתוף בהחלטות עמדה במבחן.

נראה שחקלאי הגולן ומנהלי המשקים ירדו לעומק, בחנו באופן ביקורתי את דרכי התגובה

למצב, אישרו את ההחלטות וגם הגיבו לאורך כל העונה. מצד אחד עמדו בקפדנות יחסית בהתחייבות לשמור על כמות המים המותרת. מצד שני חיזקו את מקבלי ההחלטות ואת הצוות בשטח. "אתם עושים ככל שביכולתכם להגיע עם המים לשדות עד סוף הקיץ" כתב לנו אחד ממרכזי המשקים, למרות שהיו לנו חילוקי דעות בקשר להקצאות.

נאחל לכולנו שנה של שיבה. שישוב הגשם לפקוד את אדמת הגולן. והעיקר – שישובו לביתם מי שחסרים ועדיין נמצאים חטופים בשבי החמאס. שנה של מים רבים ועומס עבודה לחקלאים.

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

חשבון נפש ראשון שנת בצורת איתן שדה – מנכ"ל

אנו נמצאים בסופה של עונת ההשקיה. מתקרבים ל"נקודת היפוך" הנקודה בה כמות המים שאנו יכולים לשאוב ממקורות חיצוניים (כינרת, חמת גדר, קידוחים) גבוהה מכמות הצריכה. המשמעות, הפסקת ריקון מאגרים ולכן גם אם המלאי במאגרים קרוב לאפס אנו יכולים לסיים את העונה. בסוף חודש ספטמבר בדקנו את מלאי המאגרים, חישבנו את ההקצאות העומדות לרשות המשקים עד סוף השנה והגענו למסקנה כי לא נאלץ לסגור מים לאף משק וזאת בניגוד לחשש שליווה אותנו לאורך כל העונה. יוצאי דופן מטעי נווה אטיב באזור המושב להם אספקת המים נעשית באמצעות מקורות. בגלל מגבלות טכניות, למרות שמי גולן מעבירה מים למקורות, אספקת המים לנווה אטיב לא סדירה ויש חשש כבד לגמר העונה. אולי קצת מוקדם לסכם את העונה אבל כדאי לסכם סמוך לאירוע. לא ברור מתי תהיה שנת הבצורת הבאה, אבל חשובים הלקחים שלמדנו השנה.

ראשית הובח כי המדיניות של "כל שנה היא שנת בצורת אלא אם כן יוכח אחרת" היא נכונה. עוד לפני שהיה ברור שאנו בשנת בצורת שאבנו מכל המקורות החיצוניים על מנת לנסות ולמלא מאגרים. כפי שהתברר במהלך החורף לא זכינו למילוי "טבעי" וזרימה של שיטפונות. וכך כבר בחודשים אוקטובר, נובמבר, 24 מילאנו את המאגרים תוך "לקיחת סיכון" שאם השנה תהיה שנה טובה אנו "מבזבזים" כסף רב.

ככל שהתקרב החורף לסיומו הלכה והתבררה קיצונית הבצורת. זקני מי גולן והחקלאים זוכרים את 2014 כשנת הבצורת הקיצונית עד שנת 25. בשנת 25 כמות הגשמים הייתה הנמוכה ביותר שנמדדה בגולן.

הבנו שנזק הכי גדול יהיה מהפסקת אספקת המים לגידולים באמצע או בסוף עונה לפני קטיפים וצריך להיערך להחלטות קשות ולדאוג שמטעים שהחלו להשקותם בחודש מאי יקבלו מים גם בספטמבר.

למוסדות חיצוניים כגון רשות המים ומשרד החקלאות לא היה פתרון. דובר על פיצוי כספי אך עד היום לא התקבל כסף כלשהו הנהלת מי גולן ואח"כ האסיפה קיבלו החלטות קשות אך חשובות:

- א. קניית מים מחקלאים שמוכנים תמורת כסף לוותר על גידולים. הצלחה בדרום חוסר נכונות לוותר על מים בצפון.
 - ב. החלטה לא קלה לפיה אספקת המים תהיה לפי ההקצאה אך לא יותר מהשימוש שהיה בשנה קודמת שהייתה שנה ללא מגבלות.
 - ג. מונתה וועדת חריגים שדנה במשקים שלא הגיעו בשנה קודמת להקצאה עקב נסיבות מיוחדות.
 - ד. תשלום גבוה לקו"ב מים על חריגה מהקצאה.
 - ה. הבהרה כי לא נוכל להבטיח מים למשק שיחרוג מהקצאתו והמשק מסתכן באי קבלת מים בסוף העונה.
- חייבים לציין את האחריות שגילו המשקים, המצב היה ברור לכולם, במושבים התארגנו על הקצאה ברמה הפרטנית וכלל המשקים נקטו בצעדים דרסטיים על מנת לשמר את הפעילות ולמקסם את הרווח במגבלת המים. ייבוש שדות. דילול מטעים, הקדמת עקירות ודחיית נטיעות היו חלק מהאמצעים שבהם נקטו המשקים על מנת לעמוד בהקצאה.

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

חשבון נפש ראשון שנת בצורת איתן שדה – מנכ"ל

אמצעים שננקטו השנה על מנת להגדיל את היצע המים:

היה ברור לכולם שבשנת בצורת חייבים לנצל את כל המקורות העומדים לרשותנו.

לכן נערכו מגוון פעולות שמטרתן הגדלת היצע המים ומניעת איבוד מים,

להלן מספר דוגמאות מרכזיות מתוך מגוון פעולות שבוצעו:

קולחי הדרוזים – עד לפני 3 שנים זרמו מי קולחי הדרוזים (מט"ש חמרה) אל מעבר לגבול. לפני שנתיים

הפעלנו מערכת לשימוש במי הקולחין באמצעות גנרטור דיזל יקר ובשנה שעברה לאחר חיבור לחשמל השתמשנו בחלק מהמים.

היה ברור שאם אנו רוצים לנצל את כל כמות המים יש להגדיל את כמות השטחים אליהם תגיע המערכת.

בפעולות בזק שנערכו בראשית עונת ההשקיה חוברו שטחים נוספים חלקם רחוקים מאוד מהמקור, בסיכום העונה נראה שהצלחנו

לנצל כמות של 0.8 מ"מ. בלי ספק כמות משמעותית בצפון הגולן היבש.

הגדלת תפוקה קידוחי שמיר – קידוחי שמיר שופעים בשפיעה ארטזית בגובה 210 מטר מעל פני הים ואנו קולטים אותם בבריכה

בגובה 270 ומשם שואבים אותם לגולן. שפיעת הקידוחים לבריכת 270 כ- 940 קו"ב שעה.

הועלה הרעיון "לעזור" למים להתגבר על הירידה בספיקה כתוצאה מקבלת המים רק בבריכה הנמצאת בגובה 270. הוכנסו משאבות

העובדות על גנרטור אשר העלו את הספיקה של מי הקידוחים ל 1070 קו"ב שעה. עלות יקרה אך שאבנו תוספת מים שבאופן רגיל

לא היינו מצליחים להפיק.

מאגר בוטמיה – מאגר שהיו בו מים בשנים קודמות. בשימוש שהיה מקובל עד השנה המים זרמו בתעלה עד למאגר בני ישראל.

מעבר לאובדן אנרגיה המהלך גרם לאובדן גדול של מים ומעבר של מים לדרום הגולן שם בעיית מחסור המים הייתה פחות חריפה.

גם כאן צוות מי גולן הניח צינור, השתמש בקו ישן ובריכה של מקורות, הקים תחנת שאיבה על גנרטור ובכך נוספו מים יקרים לאזור

תל פארס בצפון.

מאגר בוטמיה

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

צלילה לעומק
להנגיש מידע לחקלאים על צריכה וחשבוניות
מרסל אמסלם

תפקידי במי גולן הוא בתחום הנהלת החשבונות. העבודה שלי כוללת נושאים מגוונים ושונים, מה שנותן עניין ורצון להמשיך להתפתח. אני עובדת עם תוכנת פריוריטי, שהיא תוכנה מתקדמת ומגוונת, אני מאוד נהנית מהעבודה איתה ומהיכולות שהיא מאפשרת לי. היא עוזרת לי ליעל תהליכים ולעבוד בצורה מקצועית ומדויקת. במהלך היום יום אני נמצאת בקשר רציף עם היישובים, ועם צוות המשרד. אני מאוד נהנית משיתופי הפעולה ועבודת הצוות. חשוב לי להיות כתובת לפתרון בעיות, לדעת לתת מענה מהיר ויעיל ולעזור לאחרים. אני מבצעת התאמות מדויקות, רושמת את הפקודות בצורה מוקפדת ומוודאת שהכול נכנס למקומו כמו שצריך. המטרה שלי היא להגיע לסוף כל שנה כשהכול סגור בצורה נקייה – בלי שגיאות ובעיות – ולדעת שהעבודה נעשתה על הצד הטוב ביותר.

מרסל אמסלם, עשרים ותשע אפילו שלושים שנה במי גולן, גרה בקצרין

צלילה לעומק
אתגר שטיפת הפנלים באתרים סולאריים
איימן אבו עוואד

אנחנו אנשי התחזוקה מלווים את הפרויקטים הסולאריים לאחר ההקמה. נראה לי כרגע שהאתגר הוא שטיפת הפנלים. בבוקר יש אדים המפריעים לקליטת אור השמש ואחר כך מגיע אבק וזה מוריד את יעילות ייצור האנרגיה. באתר אחד חיברנו משאבה וממטרות ויש שם תקלות. הבאנו רחפן ורובוט אבל אלו פתרונות יקרים. נראה לי שאם נרכיב מגב לכל פנל, עם מנוע חשמלי של 12 וולט, זה יכול להיות פתרון מעשי.

איימן אבו עוואד, 54, בן בוקעתא

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

**צלילה לעומק
הגבייה- לבוא טעון ולשלם בחיוך
ליאור צפריר**

אני מטפלת גם בנושאי גביה, העוגן הכלכלי של כל ארגון או רשות, שמבטיח כי ההכנסות ייכנסו בפועל ותתאפשר פעילות תקינה. לעיתים מגיע חקלאי לשלם טעון וכועס, ואני הכי מאושרת שהוא יוצא אחרי ששילם עם חיוך... בואו נשלב ידיים וביחד נמשיך לפעול לטובת חקלאות משגשגת בגולן. שנה טובה, שנת שגשוג, הגשמה והמון גשמי ברכה. אמן שחטופינו יחזרו במהרה ושחיילנו יחזרו בשלום.

ליאור, בת גבעת יואב, עובדת במי גולן ארבע שנים

**צלילה לעומק
משק מי השתיה – הורדת הפחת
אלישע בן יצחק**

אני עוסק בהורדת פחת מי השתייה ביישובים בהם אנו מנהלים את משק המים (כנף מ 7% ל 5% מ 2024 ל 2025, מבוא חמה מ 22% ל 5% מ 2023 ל 2025, אלרום ירידה מ 11% ל 6% , מ 2023 ל 2025). נקטנו בכמה פעולות כמו החלפה לשעונים מדויקים, מעקב צמוד אחרי מערכת הבקרה, הודעה בכל מקרה של עלייה בצריכת המים, התערבות ותיקון מהיר במקרה של פיצוץ. כל זה נעשה כשברקע השתתפתי בשלוש תקופות של מילואים, ארבעה חודשים סבב ראשון, שלושה חודשים סבב שני וחודשיים סבב שלישי. שנה טובה לכל עם ישראל בשורות טובות והרבה גשם.

אלישע בן יצחק, בן קשת, עובד במי גולן תשע שנים

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

**צלילה לעומק
הריתוך – הורדת עלויות
באסם אבו עוואד**

אחרי שהבאנו לרמתנייה קבלן לעבודות הרכבת הנזיר הוחלט במי גולן לעבור לריתוך עצמי. בשעבנייה היה פרויקט לא פשוט של עבודה בסביבה שהיה צריך למצוא כל מני דרכים להוציא את הבוץ מהמאגר. הפעם, ריתכתי נזיר שיוציא את המים הנקיים מלמעלה מהשכבה של המים הנקיים. אפילו חיליק אמר שזה היה ביצוע מהיר. אני מאוד שמח על העבודה הזאת ואני אוהב את כל העבודות באחזקה. שנה טובה והעיקר שנה של בריאות ו... גשם.

בסאם אבו עוואד, 50, בן בוקעתא, שלושים שנה במי גולן

**צלילה לעומק
50 צול – כיצד לשפר את איכות המים
איתמר סבר**

מי גולן מספקת ההתמודדות עם אתגרים של אספקת מים. דוגמה אחת מהשנה היא ניתוק אזור הדרום המאגרים והקמת אזור לחץ חדש "מבוא חמה". האתגר היה בעיקר הגברת כושר השאיבה מהאון. הדוגמה השנייה היא שמירה על איכות מים ע"י על ידי הורדה משמעותית של מהירויות הזרימה מן החמישים צול לתחנות צפירה ומבוא חמה. מהקו הזה בו מצטבר הרבה לכלוך הצלחנו להימנע, למעט תוספות מים שנדרשו לדרום, וכך שופרה איכות המים. לשנה החדשה - איחולים לבריאות ושמחה.

איתמר סבר, גר במעלה גמלא, עשר שנים במי גולן

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

מאין יבואו המים –
דיון מתמשך עם רשות המים לגבי קידוח
נוסף בנס 12

קידוח נס 12 : צלילה לעומק הקידוח – האם נקבל אישור לקידוח נוסף

נס 12 נקדח ב 2018 לעומק 370 מ'. החל מיולי 2021 מתקיימת שאיבה של 227 מק"ש, שהם 150 אלף קוב בחודש. קידוחי התצפית מראים ירידת מפלס של 1.5 מטר לשנה. כניסת מים חוזרים לשדה מוגבלת, וההשערה היא כי שאיבה של 5 מיליון קוב לשנה תוריד את המפלס במרכז ההפקה ב 15 מטר ויותר, ואת המפלס בנחלי יהודייה עד 6 מטר. אלו תוצאות דו"ח חדש מחודש אוגוסט 2025 נעשה על ידי חטיבת השירות ההידרולוגי של רשות המים. הצעת מי גולן לרשות המים היא לקדוח קידוח נוסף ולהתנות את השאיבה בירידת המפלס. ברגע שיהיה סיכון של ירידת מפלס משמעותי, המים יופנו לטבע.

הביא לדפוס – אריאל שגיא. במי גולן משנת 2019

אתר קידוח נס 12

צלילה לעומק פרויקט הזרמת מי התפלה לכנרת

מה מצב הולכת מי התפלה לכנרת? כרגע אין עודפי מים מותפלים ולכן יעבירו לכוון הכנרת כ-1500 מק"ש בעיקר בכדי לספק מים לאזור כפר חיטים ויבנאל, שם התייבשו הקידוחים. ההזרמה תהיה באופן שוטף דרך צלמון והכוונה היא להתחיל בסוף אוקטובר השנה. הזרמה זאת מותנית באם רשות הניקוז עמק הירדן במימון רשות המים תכין את אפיק נחל. אם האפיק יהיה מוכן מקורות תזרים את המים. כך יחוזק הגליל המזרחי. צריך להבין שחייבים להזרים כמות מסוימת בצינור כל הזמן כדי לשמר את המים באיכות. בשלב שני כאשר יהיו עודפי מי התפלה ותחנת ההתפלה בשורק 2 (אזור פלמחים) תעבוד מלא, כנראה במהלך 2026, יתחילו - בעונות של עודפים - להזרים עד 5000 קוב שעה. בטווח הארוך - בשנים 2032 או 2033 - הכוונה להגיע להזרמה של 15000 קוב שעה. זה כמובן תלוי בכך ששישה שבעה מתקני התפלה יהיו פעילים.

ומה יהיה בשנות בצורת באזורים המנותקים כמו גליל וגולן? התוכנית היא לחבר את כל האזורים המנותקים למערכת הארצית. רשות המים נתנה כבר אישור להניח את הקו מעינן לקצרין וכן לקו המחבר את בקעת הירדן. כרגע יצא קו קצרין למכרז. אם הממשלה תחליט ותממש את עקרון שימור בטחון המזון על ידי חקלאות ישראל, היא תדאג לממן את מי השתייה גם עבור החקלאות בגליל ובגולן. קוטר הקו לגולן עוד לא נקבע, המכרז מזמין מהקבלנים הצעות לשלושה קטרים (36" 40" ו 38"). זה אמנם ייקח כמה שנים ולחבר את הקו ובסוף צפויה רווחה. חיבור האזורים המנותקים יאפשר שילוב ידיים בין האגודות ובין מקורות. מים יגיעו לכל מקום ותפקיד הממשלה יהיה להסדיר את המחיר עבור החקלאים.

ראיון: אריאל

אגודת מים שיתופית חקלאית
למשקי רמת הגולן בע"מ

האם החצב עדיין מבשר את הסתיו?

החצב – שליח הסתיו

מקובל לומר כי החצב המצוי הוא אחד מסממני הסתיו הידועים ביותר בישראל. ברגע שהקיץ מתחיל להיחלש והימים מתקצרים – החצב מזדקף ופורח בלבן זוהר, עוד לפני שרוב הצמחים מתעוררים.

פריחת החצב בסמוך לטפליין – צילום: ציון כהן

מדובר צמח בצל רב־שנתי אשר גבעול הפריחה שלו גבוה מאוד, יכול להגיע עד 1.5 מטר. מסתיימת. החצב פורח בסוף הקיץ ותחילת הסתיו (אוגוסט–אוקטובר). הוא נפוץ כמעט בכל אזורי הארץ: בגליל, בשפלה, בהר הנגב ואף במדבר יהודה. חשיבותו גם בהיותו מקור מזון חשוב לדבורים וחרקים בתקופה דלה בפריחה ובהציעו מצע לצמיחה מחודשת של עלים בחורף, שתורמים לאיזון האקולוגי. חצב שימש בתרבויות קדומות לסימון גבולות שדות וחלקות. סמל תרבותי המעורר תחושת התחדשות אחרי הקיץ הלוהט. בזכות הופעתו הקבועה מדי שנה, נתפס כסמל למחזוריות וליציבות.

צאו לטיול בסוף אוגוסט או ספטמבר וחפשו חצבים בפריחה. שימו לב: לרוב תראו אותם בקבוצות צפופות, יוצרות מראה מרהיב של "נרות לבנים" בשדה.

שנה טובה

דודו פרו